

Ép oly érdekes szerzőnk második, már fentebb idézett műve. Léderer eme művecskéje ép úgy jött létre, mint már korábban az «iskolai kirándulás a csillagos égbe» című, melyet annak idejében e lapok hasábjain ismerttettem.*

Tudniillik ez a mű is a szeretetházi tanítógyakornokoknak tartott egyik előadásnak köszönheti létrejöttét.

Szerző mindenekelőtt a megfigyelések nagy fontosságát tárgyalja és ezután áttér a megfigyelés tüzetes meghatározására és a megfigyelés lélektanára és különfeleségére. Külön, igen érdekes fejezetet szentel a megfigyelés történetének is. Léderer különösen tanítóinkat arra tanítja, hogy mikép kell tanítványaikat tüzetesen megfigyelni, mely alkalommal a tanító terjeszkedjék ki a gyermekek testi, szellemi, erkölcsi, pathologiai, esztetikai, társadalmi, öröklési, nevelési és más viszonyaira is.

Hogy szerzőnk az önmegfigyelésre is kiterjed és ezekre nézve is üdvös utasításokat ad, az csak magától értetődik.

A megfigyelésre vonatkozó részletes szabályokat szerzőnk találó, az életből merített számos példával világosítja fel, mely példák felsorolása a könyv érdekességét csak növeli.

Mind a két könyvet a gyermeknevelők és szülők szíves figyelmébe a legmelegebben ajánljuk.

Téri József.

*

A váradi sorozás vagy a szeszes italok hatásai. Irta *Dr. Molnár István* (Budapest, 1904. 68 lap; ára 1 korona).

A jövő évben Budapesten tartandó X. nemzetközi alkoholelles kongresszus legjobb bizonyítéka annak, hogy ettől a modern s üdvös mozgalomtól mi sem maradhatunk el, nem is szólva az egyesületi tevékenységről s az irodalmi termelésről. A Molnár írta kate két tekintetben üt el a sablontól. Alakilag élvezhetőbb s népszerű: a sorozáson találkoznak jegyző, bíró, plébános, ezredorvos s járásorvos s beszélgetés közben az oktató elemet főleg a két utóbbinak szájába adja. Elvi szempontból nem híve az abszolút absztinenciának, mely még a mértékletes borivás fölött is pálcát tör s a mely mozgalom szerinte «nemzetgazdaságilag tapintatlan, tudományilag elfogult, eredményileg kilátástalan» (63. lap.) A szeszt azon címen, hogy vele — mint mindennel — visszaélni is lehet, a világból már nemzetgazdasági fontosságánál fogva sem küszöbölhetni ki; azért szükséges, hogy a jelen és jövő értelmiség a szesz hatásaival tisztában legyen, mert csak így szabályoztatja helyesen a vele való élest s gátolhatja meg a

* L. Magyar Pädagogia XII. évfolyam 9. számát.

visszaélést. «Azért adta Isten a bort, hogy éljünk vele; az észet pedig azért, hogy a visszaélést megakadályozza» (65. lap). Szerinte, igen helyesen, a támadást első sorban az égetett szeszes italok, a pálinka, népirtó hatása ellen kell irányítani, a bornak mértékletes élvezetét nem ellenzi.

A józan, kedélyes és tanulságos könyvecske jó szolgálatokat fog tenni az ifjuságnak s munkásoknak, a miért is a szerző (Kerepesi-út 32.) iskoláknak s munkásszervezeteknek tömegesebb megrendelésnél feleárban szállítja. *hf.*

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

Zeitschrift für das Realschulwesen. (Bécs, 1904. évf. 5—12. füzet.*

5. füzet. *Bechtel* azt a kérdést vizsgálja, vajjon az iskola joggal tartja-e vissza a tanulók dolgozati füzeteit? Igenlően felel, nehogy a tanulók között visszaélések történhessenek s mert arra is volt példa, hogy kétes esetekben a főigazgatóságok kérték be a dolgozatokat. Poroszországban egy felmerült eset alkalmából a törvényszék is ezt a felfogást vallotta. — 6. füzet. Nyelvtan és nyelvszellem címmel *Plöhn* szóvá teszi és összehasonlítja a német, francia és angol nyelvben előforduló fontosabb «izmusokat», hangsúlyozza ezen szólásmódoznak fontosságát a gyakorlati tanításban és az európai nyelvek összehasonlító stilisztikájának hatalmas eszméjét pendíti meg. — *Kleinpeter* értekezése a mechanikai alapfogalmak bevezető tanításáról a fizika tanárainak tesz jó szolgálatot. — *Bielau* néhány sorban ismerteti a reichenbergi «Gebirgsvereine» kezdeményezésére megteremtett szünidei tanuló kirándulásokat, melyek nálunk is napirenden vannak. 3—4 tagból álló csoportok ugyancsak egy deáknak vezetése alatt 6—10 napra kelnek útra; a vezető jelentésben tartozik beszámolni, a kirándulók képes-levelezőlapokat küldözgetnek az egyesület mecénásainak, ami a népszerűsítés kitűnő eszközének bizonyult. — 7. füzet. *Werner* egy nagy olvasottságról és őszinteségről tanuskodó cikkben kimutatja, hogy a tudatos beszédbeli készség a modern idegen nyelvtanításnak olyan célja, melyet még a direkt módszerrel sem lehet elérni; olvasás el mindazok, akik a nálunk is mind jobban tért hódító direkt módszer egyedül üdvözítő voltában és mindenhatóságában hisznek. — 8. füzet. A gyakorlati pædagogianak egyik örökös s nálunk is nemrég megbolygatott darázsfészkebe nyúl *Resch* «Igazságosság a tanulók előmenetelének elbírálásában» c. cikkében, mely egy katolikus papnak

* Lásd e folyóirat XIII. évf.-nak 507. lapján.